

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 969

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 21 octombrie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 438 din 23 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 45 alin. (6 ¹)—(6 ⁴) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	2–5
Decizia nr. 536 din 2 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă	5–7
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.794. — Ordin al ministrului sănătății privind completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.165/2020 pentru aprobarea prețurilor maxime ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative	8–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 55 din 21 septembrie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	10–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 438**

din 23 iunie 2020

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 45 alin. (6¹)—(6⁴)
din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Irina-Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 3 subpunctul 4 din Legea nr. 65/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2013 pentru instituirea unui nou termen în care să se finalizeze situația prevăzută la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru prorogarea unor termene, excepție ridicată de Erhard Christian Csaki, Victor Peter Michael Richard Csaki, Gerda Rosemarie Thalheim și Carmen Beatrice Yvonne Renate Baumgarte în Dosarul nr. 3.802/85/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.350D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens, arată că prevederile legale criticate nu aduc atingere dreptului de proprietate în substanța sa, ci se înscriu în marja de apreciere pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut-o statului român, în ceea ce privește acordarea măsurilor reparatorii. Se mai arată că prevederile legale criticate modifică sistemul de referință referitor la plata chiriei pentru imobilele restituite foștilor proprietari în temeiul art. 16 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Prin stabilirea cuantumului chiriei prin raportare la grila notarială valabilă la data încheierii/prelungirii contractului de închiriere se asigură un criteriu obiectiv, previzibil și care asigură, totodată, menținerea unui just echilibru între interesul general și cel privat.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 18 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 3.802/85/2016, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția**

de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 pct. 3 subpunctul 4 din Legea nr. 65/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2013 pentru instituirea unui nou termen în care să se finalizeze situația prevăzută la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru prorogarea unor termene. Excepția a fost invocată de Erhard Christian Csaki, Victor Peter Michael Richard Csaki, Gerda Rosemarie Thalheim și Carmen Beatrice Yvonne Renate Baumgarte într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii privind obligarea părâtei Universitatea Lucian Blaga din Sibiu la plata chiriei restante aferente folosinței unui imobil retrocedat în condițiile art. 16 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, cerere formulată în temeiul Legii nr. 65/2015.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că potrivit dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, imobilele necesare și afectate exclusiv și nemijlocit activităților de interes public, de învățământ, sănătate ori social-culturale, se restituie foștilor proprietari sau, după caz, moștenitorilor acestora, cu obligația de a-i menține afectațiunea pe o anumită perioadă (stabilită inițial la 3 ani, ulterior prelungită până la 10 ani), noul proprietar beneficiind de o chirie, în cuantumul stabilit prin hotărâre a Guvernului. Autorii excepției arată că Hotărârea Guvernului nr. 343/2007 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.886/2006 pentru stabilirea cuantumului chiriilor aferente imobilelor care fac obiectul prevederilor art. 16 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, ale art. 1 alin. (10) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România și ale art. 1 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, care stabilea un nou mod de calcul al chiriilor pentru imobilele retrocedate în condițiile art. 16 din Legea nr. 10/2001, a fost anulată de către instanța de contencios administrativ, fiind, practic, repusă în aplicare Hotărârea Guvernului nr. 1.886/2006.

6. Prin art. 45 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România a fost prelungită de la 3 la 10 ani perioada în care proprietarii imobilelor retrocedate în condițiile art. 16 din Legea nr. 10/2001 erau obligați să mențină afectațiunea de interes public a acestora, cu plata unei chirii, stabilită, în funcție

de valoarea de piață, prin hotărâre a Guvernului. Prin Decizia nr. 232 din 10 mai 2013, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra prevederilor art. 45 din Legea nr. 165/2013, statuând că acestea sunt constituționale, cu motivarea că mențin un just echilibru între interesul general al societății, pe de o parte, și interesul individual, pe de altă parte, cu motivarea că noii proprietari beneficiază de plata unei chirii, stabilită în funcție de valoarea de piață, pe perioada menținerii afectățiunii de interes public a imobilelor retrocedate.

7. În acest context legislativ, autorii excepției arată că, ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 și până la adoptarea Legii nr. 65/2015, nu a fost adoptată o hotărâre a Guvernului care să stabilească un quantum al chiriilor în funcție de valoarea de piață a imobilelor retrocedate, fiind în continuare aplicabile cuantumul chiriilor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 1.886/2006.

8. Prin art. I pct. 3 subpunctul 4 din Legea nr. 65/2015, textul de lege criticat în prezenta cauză, a fost modificat art. 45 din Legea nr. 165/2013, fiind instituită o nouă modalitate de calcul al chiriilor, fără a se ține cont de valoarea de piață a imobilelor, așa cum era soluția legislativă cuprinsă inițial în Legea nr. 165/2013 și confirmată în jurisprudența Curții Constituționale. În acest context, autorii excepției susțin că noua soluție legislativă se îndepărtează în mod vădit de la soluția legislativă inițială, singura apreciată ca fiind constituțională. Astfel, se susține că soluția legislativă criticată este lipsită de proporționalitate și nu păstrează un just echilibru între interesele generale ale societății și cele individuale, contravenind astfel dispozițiilor art. 53 alin. (2) din Constituție. Mai mult, prin durata foarte mare în care este îngădit dreptul de proprietate, precum și prin faptul că este înlăturat remediul legal al calculării chiriei în funcție de valoarea de piață a imobilelor retrocedate este încălcat dreptul de proprietate în substanța sa, prin afectarea atributelor posesiei și folosinței, precum și, *de facto*, a însuși dreptului de dispoziție. De asemenea, se susține că, potrivit mecanismului de calcul instituit prin textul de lege criticat, nivelul chiriei este chiar inferior celui instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 1.886/2006, iar modalitățile de calcul includ referințe străine de natura, afectățiunea și funcționalitatea imobilelor la care se referă art. 16 din Legea nr. 10/2001, respectiv prin raportare la grila notarială aferentă construcțiilor cu destinația de locuință sau cu destinație de spațiu industrial.

9. Totodată, se mai susține și încălcarea principiului constituțional al statului de drept, care implică și coerență în actul de legiferare, dat fiind faptul că legiuitorul s-a raportat la aceeași stare de fapt în mod diferit, prin succesiunea actelor normative adoptate în privința modalității de stabilire a chiriilor pentru imobilele reglementate de art. 16 din Legea nr. 10/2001, contrar și cu jurisprudența în materia dreptului de proprietate pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu Hotărârea din 23 septembrie 1982, pronunțată în Cauza *Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, sau Hotărârea din 19 iunie 2006, pronunțată în Cauza *Hutten-Czapska împotriva Poloniei*.

10. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că textul de lege criticat nu contravine dispozițiilor constituționale invocate, menționând în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 232 din 10 mai 2013.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare au fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, potrivit încheierii de sesizare, îl reprezintă prevederile art. I pct. 3 subpunctul 4 din Legea nr. 65/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2013 pentru instituirea unui nou termen în care să se finalizeze situația prevăzută la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 226 din 2 aprilie 2015.

15. Întrucât prevederile de lege criticate modifică și completează dispozițiile art. 45 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, și ținând cont de dispozițiile art. 62 teza întâi („*Efectele dispozițiilor de modificare și de completare*”) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, potrivit cărora „*dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta*”, Curtea reține că obiect al excepției îl constituie dispozițiile art. 45 alin. (6¹)—(6⁴) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora: „(6¹) *În perioada menținerii afectățiunii de interes public, noul proprietar beneficiază de plata unei chirii, care se stabilește în funcție de valoarea imobilului prin raportare la grila notarială valabilă la data încheierii sau prelungirii contractului de închiriere. În cazul construcțiilor cu o suprafață de până la 300 mp, la calculul valorii se aplică grila notarială aferentă construcțiilor cu destinația de locuință. Pentru suprafața care excedează limitei de 300 mp se aplică grila notarială aferentă construcțiilor cu destinație de spațiu industrial.*

(6²) *Cuantumul anual al chiriei nu poate depăși 6% din valoarea construcției, respectiv 4% din valoarea terenului, stabilită conform alin. (6¹).*

(6³) *Noul proprietar și deținătorul actual al imobilului vor încheia un contract de închiriere, în formă scrisă, în termen de 60 de zile de la data emiterii deciziei privind restituirea în natură.*

(6⁴) *Plata obligațiilor care decurg din contractele de închiriere se asigură din fondurile prevăzute cu această destinație în bugetele de venituri și cheltuieli aprobate, în condițiile legii.*”

16. În opinia autorilor excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată* și art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 45 din Legea nr. 165/2013 au mai fost supuse controlului de constituționalitate, în cadrul controlului

a priori, în privința prelungirii perioadei de menținere a afectățiunii de interes public pentru o perioadă de 10 ani. Prin Decizia nr. 232 din 10 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 17 iunie 2013, Curtea a reținut că dispozițiile art. 45 din lege instituie o restricție temporară cu privire la exercițiul dreptului de proprietate în privința bunurilor imobile restituite foștilor proprietari, în considerarea afectățiunii speciale a acestora, cu restrângerea exercițiului dreptului de proprietate pe o perioadă limitată de timp, respectiv 10 ani. Curtea a reținut că o asemenea măsură legislativă este în concordanță cu exigențele constituționale prevăzute în art. 53 din Constituție, fiind o măsură necesară și proporțională, dat fiind faptul că păstrează un just echilibru între interesele generale ale societății, prin menținerea afectățiunii de interes public a imobilelor restituite foștilor proprietari de către aceștia sau moștenitorii lor pe o perioadă de 10 ani, și cele individuale, prin plata unei chirii, „stabilită în funcție de valoarea de piață” [art. 45 alin. (6) din lege], de către deținătorii actuali ai bunurilor imobile menționate, cuantumului acestora fiind reglementat ulterior, prin hotărâri ale Guvernului, astfel cum s-a reținut anterior.

18. În prezent, soluția legislativă introdusă prin art. 1 pct. 3 subpunctul 4 din Legea nr. 65/2015, textul de lege criticat în prezenta cauză, care a modificat art. 45 din Legea nr. 165/2013, prevede un mod de stabilire al chiriei în funcție de valoarea imobilului, prin raportare la grila notarială valabilă la data încheierii sau prelungirii contractului de închiriere. Autorii prezentei excepții de neconstituționalitate arată că acest mod de calcul al chiriilor pentru imobilele retrocedate foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, care sunt ținuți de obligația menținerii afectățiunii de interes public a imobilelor pentru o perioadă determinată, conduce la o valoare mult diminuată al cuantumului acestora, ceea ce contravine dispozițiilor art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 44 și art. 53 din Constituție.

19. În legătură cu aceste susțineri, Curtea reține că problematica modalității de despăgubire a foștilor proprietari sau a moștenitorilor acestora, respectiv aceea a acordării unei despăgubiri apreciate ca fiind injustă, nefiind pusă în acord cu valoarea de circulație a imobilului preluat în mod abuziv, a mai fost supusă controlului de constituționalitate exercitat asupra Legii nr. 165/2013. Prin mai multe decizii, Curtea s-a pronunțat asupra dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, privind evaluarea imobilului prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, precum și la art. 50 lit. b) din același act normativ, prin care se abrogă, de la data intrării în vigoare a legii, orice dispoziție referitoare la evaluarea imobilelor potrivit standardelor internaționale de evaluare (a se vedea în acest sens Decizia nr. 328 din 21 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 676 din 14 august 2019, Decizia nr. 755 din 22 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 32 din 11 ianuarie 2019, Decizia nr. 649 din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 din 19 ianuarie 2018, Decizia nr. 164 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 551 din 2 iulie 2018 sau Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014).

20. Prin aceste decizii, Curtea a reținut că modalitatea de calcul al despăgubirilor, prin evaluarea imobilului în funcție de grila notarială, iar nu în funcție de valoarea de piață a imobilului

constituie modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ca urmare a pronunțării Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010 în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, prin care a fost reținută în sarcina statului român obligația implementării unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, precum și obligația adoptării unor reguli de procedură clare și simplificate, care să acorde sistemului de despăgubiri o previzibilitate sporită. Prin aceeași hotărâre, în cadrul măsurilor cu caracter general sugerate cu titlu orientativ, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a luat act cu interes de propunerea avansată de Guvernul român în planul său de acțiune ce vizează stabilirea unor termene constrângătoare pentru toate etapele administrative, arătând că o astfel de măsură, cu condiția să fie realistă și dublată de un control jurisdicțional efectiv, ar putea avea un impact pozitiv asupra eficienței mecanismului de despăgubire. Curtea a mai reținut, de asemenea, că prin hotărârea-pilot menționată a fost acordată statului o largă marjă de apreciere în privința modului de configurare și executare a creanțelor statului în materia restituirii imobilelor. În acest sens, prin aceeași hotărâre, s-a statuat că statului „trebuie să i se lase o marjă largă de apreciere pentru a alege măsurile destinate să garanteze respectarea drepturilor patrimoniale sau să reglementeze raporturile de proprietate din țară și pentru punerea lor în aplicare” (paragraful 233), iar „Plafonarea despăgubirilor și eşalonarea lor pe o perioadă mai lungă ar putea să reprezinte, de asemenea, măsuri capabile să păstreze un just echilibru între interesele foștilor proprietari și interesul general al colectivității” (paragraful 235). În consecință, ținând cont de numărul mare de persoane vizate și de consecințele importante ale hotărârii, al cărui impact asupra întregii țări este considerabil, „autoritățile naționale rămân suverane pentru a alege [...] măsurile generale ce trebuie integrate în ordinea juridică internă pentru a pune capăt încălcărilor constatate de Curte” (paragraful 236).

21. Tot astfel, Curtea a invocat și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit căreia acesta nu garantează un drept la o compensație integrală în orice circumstanțe, o compensație numai parțială nefăcând privarea de proprietate nelegitimă *eo ipso* în toate cazurile. În mod special, anumite obiective legitime, de utilitate publică, precum cele care urmăresc măsuri de reformă economică sau de dreptate socială, pot milita pentru o rambursare mai mică decât valoarea de piață integrală (a se vedea în acest sens hotărârile din 21 februarie 1986 și din 8 iulie 1986, pronunțate în cauzele *James și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 54, și, respectiv, *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 120).

22. Prin urmare, având în vedere că principala critică de neconstituționalitate formulată în prezenta cauză se referă la modalitatea de calcul al cuantumului chiriilor încasate de foștii proprietari ai imobilelor retrocedate în condițiile art. 45 din Legea nr. 165/2013, respectiv prin raportare la grila notarială valabilă la data încheierii sau prelungirii contractului de închiriere, iar nu la valoarea de piață a imobilelor, Curtea reține că cele statuate în jurisprudența invocată a Curții Constituționale își mențin valabilitatea, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză, excepția de neconstituționalitate urmând să fie respinsă ca neîntemeiată.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Erhard Christian Csaki, Victor Peter Michael Richard Csaki, Gerda Rosemarie Thalheim și Carmen Beatrice Yvonne Renate Baumgarte în Dosarul nr. 3.802/85/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 45 alin. (6¹)—(6⁴) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 iunie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina-Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 536

din 2 iulie 2020

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Nicolae Oprea în Dosarul nr. 1.284/54/2017/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 213D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Calcularea termenului de revizuire de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri nu încalcă dreptul la apărare al părții raportat la finalitatea căii extraordinare de atac care protejează efectul negativ al autorității de lucru judecat al primei hotărâri doar prin prisma soluției contrare pronunțate asupra aceleiași chestiuni litigioase în dosare diferite. Or, soluția

a fost cunoscută de parte încă de la pronunțare. În acest sens, invocă jurisprudența Curții, respectiv Decizia nr. 258 din 24 aprilie 2018.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 ianuarie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.284/54/2017/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Nicolae Oprea într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire a unei hotărâri judecătorești.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale în situația în care se interpretează în sensul că termenul de o lună pentru formularea cererii de revizuire începe să curgă de la data pronunțării hotărârii definitive și în situația în care încălcarea autorității de lucru judecat se face prin considerentele hotărârii definitive, și nu prin dispozitivul acesteia. Așadar, partea interesată nu poate cunoaște încălcarea autorității de lucru judecat prin considerentele hotărârii decât la comunicarea acesteia.

6. Prin urmare, apreciază că, întrucât considerentele nu pot fi cunoscute decât de la data comunicării hotărârii, termenul de formulare a cererii de revizuire trebuie să fie calculat de la data comunicării hotărârii judecătorești definitive, iar nu de la data

pronunțării acesteia. Însă acest aspect nu este reglementat distinct de legiuitor, ceea ce atrage încălcarea dreptului la apărare.

7. Se mai susține că în contextul în care legiuitorul a prevăzut prin noile dispoziții ale Codului de procedură civilă că poate să facă obiect al căii de atac [art. 461 alin. (2) din Codul de procedură civilă] și partea din hotărâre referitoare la considerente, este evidentă scăparea legiuitorului de a reglementa distinct termenul de formulare a cererii de revizuire pentru ipoteza în care încălcarea autorității de lucru judecat se manifestă sub aspectul modului de argumentare a considerentelor.

8. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Prin calcularea termenului de revizuire de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri, care coincide cu data pronunțării acesteia, nu este încălcat dreptul la apărare consacrat de art. 24 din Constituție, întrucât instanța de revizuire nu are competențe să examineze pe fond temeinicia hotărârii atacate, ci dacă prin ultima hotărâre a fost încălcată autoritatea lucrului judecat a unei hotărâri pronunțate anterior. Chiar dacă autoritatea de lucru judecat privește atât dispozitivul hotărârii judecătorești, cât și considerentele pe care acesta se sprijină, în cazul motivului de revizuire privind contrarietatea de hotărâri este protejat numai efectul negativ, nu și efectul pozitiv al autorității de lucru judecat. Acest aspect rezultă din dispozițiile art. 513 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură civilă, care prevăd că, dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, în cazul hotărârilor definitive potrivnice, va anula cea din urmă hotărâre. Prin urmare, instanța investită cu o cerere de revizuire întemeiată pe art. 509 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă verifică eventuala încălcare a efectului negativ al autorității de lucru judecat doar prin prisma soluțiilor pronunțate în dosare diferite, între care există identitate de părți, obiect și cauză. Or, soluția pronunțată ulterior poate fi cunoscută de parte încă de la data pronunțării, motiv pentru care aceasta poate formula cererea de revizuire cu respectarea termenului de o lună, care curge de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri. Astfel, pentru stabilirea momentului de la care curge termenul de revizuire de o lună nu este relevantă data la care partea interesată a luat cunoștință de considerentele hotărârii atacate, având în vedere că, în cazul acestui motiv de revizuire, se analizează numai soluțiile din cuprinsul hotărârilor pretins contradictorii, care pot fi cunoscute încă de la momentul pronunțării, nu și considerentele acestor hotărâri. Prin urmare, calcularea termenului de o lună de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri, care coincide cu data pronunțării, nu conduce la încălcarea dreptului la apărare.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Prevederile legale criticate nu aduc atingere principiului constituțional potrivit căruia dreptul la apărare este garantat. Textul legal criticat nu conține norme care prin natura lor îngădesc autorului excepției de neconstituționalitate posibilitatea de a se apăra, prevalându-se de toate garanțiile dreptului la apărare în cadrul unui proces echitabil.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins: „(1) *Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti: [...] 8. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.*”

14. Art. 509 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă, la care face trimitere textul de lege criticat, prevede unul dintre cazurile în care poate fi cerută revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul, anume atunci când există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri.

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 24 privind dreptul la apărare.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Decizia nr. 8 din 14 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 27 mai 2020, a reținut că textul de lege criticat stabilește termenul în care poate fi introdusă o cerere de revizuire justificată de existența unor hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri. Acesta este de o lună de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri, în condițiile în care, potrivit art. 634 alin. (2) din Codul de procedură civilă, unele hotărâri devin definitive la data pronunțării (este vorba despre hotărârile date în recurs și cele pentru care legea nu prevede posibilitatea atacării lor cu apel sau cu recurs).

17. Curtea a reținut că, potrivit art. 513 alin. (4) teza a doua din Codul de procedură civilă, în redactarea pe care textul o avea la data ridicării excepției de neconstituționalitate, efectul admiterii revizuirii îl constituie anularea celei din urmă hotărâri și trimiterea cauzei spre rejudecare. Revizuirea reprezintă o cale de atac extraordinară, de retractare, nedevalidivă. De aceea, în cadrul judecării acesteia nu este permisă și soluționarea fondului pricinii. În ipoteza în care constată existența motivului de revizuire prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, instanța competentă să soluționeze cererea de revizuire nu examinează temeinicia hotărârii atacate și nu decide care dintre hotărârile în discuție este cea judicioasă, ci se rezumă la a anula ultima hotărâre cu privire la care constată că nesocotește autoritatea de lucru judecat a hotărârii anterioare. Pentru a decide astfel, instanța se pronunță asupra identității de părți, obiect și cauză în procesele soluționate prin hotărârile comparate, care indică încălcarea autorității de lucru judecat a celei mai întâi pronunțate. Or, în verificarea existenței triplei identități menționate, nu este necesar ca instanța care soluționează cererea de revizuire să analizeze considerentele pe care instanțele și-au fondat soluțiile pronunțate, ci soluția pronunțată

și impusă prin dispozitivul hotărârilor. Art. 461 alin. (1) din Codul de procedură civilă clarifică obiectul asupra căruia poartă orice cale de atac, stabilind că partea din hotărâre împotriva căreia se îndreaptă aceasta este soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii. Așadar, revizuirea, la fel ca orice altă cale de atac, indiferent de caracterul acesteia — ordinară sau extraordinară, de reformare sau de retractare, devolutivă sau nedevolutivă —, se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii. Chiar dacă, în concepția actuală a Codului de procedură civilă, se bucură de autoritate de lucru judecat atât dispozitivul hotărârii, cât și considerentele pe care acesta se sprijină, după cum prevede art. 430 alin. (2), revizuirea întemeiată pe motivul nesocotirii autorității de lucru judecat nu poate viza decât soluția pronunțată, de vreme ce efectul admiterii cererii de revizuire este, așa cum s-a arătat mai sus, anularea ultimei hotărâri, în întregul ei, fără analiza eventualei contrarietăți existente între considerentele decisive ale hotărârilor în discuție.

18. Este adevărat că art. 461 alin. (2) reglementează și problema considerentelor, în sensul că, potrivit acestuia, calea de atac poate să vizeze anumite considerente ale hotărârii, și anume cele prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea. Într-o asemenea situație, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate. Însă această ipoteză este valabilă numai în ceea ce privește căile de atac de reformare, întrucât necesită un control judiciar efectiv al hotărârii, iar nu și în ceea ce privește căile de atac de retractare, așa cum este revizuirea. Astfel, după cum observă Curtea, considerentele decizorii, prin care a fost soluționată pe cale incidentală o chestiune litigioasă, nu pot constitui motiv de revizuire a celei de-a doua hotărâri ca urmare a faptului că ar contraveni considerentelor decizorii cuprinse într-o altă hotărâre anterioară. Aceasta deoarece o astfel de ipoteză este exclusă de existența unei alte căi procedurale puse la îndemâna părții interesate încă din timpul soluționării celui de-al doilea proces, și anume posibilitatea acesteia de a invoca excepția autorității de lucru judecat cu referire la soluția dată cu

privire la aceeași chestiune litigioasă rezolvată pe cale incidentală într-o cauză precedentă. Prin urmare, în condiții de diligență procesuală, se poate preveni apariția unor considerente decizorii contradictorii, astfel încât să nu se mai pună problema unei eventuale revizuirii întemeiate pe un asemenea motiv.

19. În consecință, faptul că termenul de introducere a cererii de revizuire curge de la pronunțarea ultimei hotărâri nu împiedică accesul la justiție al părții și nici dreptul la apărare, întrucât demonstrarea existenței motivului de revizuire prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă nu presupune cu necesitate cunoașterea considerentelor dezvoltate de instanța care a pronunțat ultima hotărâre, ci implică doar argumentarea existenței identității de părți, obiect și cauză din cele două procese, lucru posibil și în lipsa motivării hotărârii a cărei revizuire se solicită.

20. Curtea a mai reținut că obligația părților de a-și exercita drepturile procesuale în cadrul termenelor stabilite de lege reprezintă expresia aplicării principiului privind dreptul persoanei la judecarea procesului său în mod echitabil și într-un termen rezonabil, instituirea unor termene procesuale servind unei mai bune administrări a justiției, precum și necesității aplicării și respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale părților. Tot astfel, Curtea a statuat că, în toate cazurile în care legiuitorul a condiționat valorificarea unui drept de exercitarea sa în interiorul unui anumit termen, nu a procedat astfel în scopul restrângerii accesului liber la justiție, ci exclusiv pentru a asigura cadrul legal în vederea exercitării dreptului constituțional prevăzut de art. 21. Curtea a constatat că formularea și motivarea unei cereri de revizuire nu depind în mod direct de cunoașterea argumentării instanței care a stat la baza pronunțării hotărârii atacate, astfel că stabilirea momentului pronunțării ca început al termenului de introducere a revizuirii nu îngreășește accesul liber la justiție al revizuentului și nici dreptul său la un proces echitabil.

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziei menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicolae Oprea în Dosarul nr. 1.284/54/2017/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și constată că dispozițiile art. 511 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 2 iulie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

privind completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.165/2020 pentru aprobarea prețurilor maximale ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative

Văzând Referatul de aprobare nr. NT 10.546/2020 al Direcției politica medicamentului, a dispozitivelor și tehnologiilor medicale din cadrul Ministerului Sănătății, având în vedere prevederile art. 890 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ținând cont de prevederile Ordinului ministrului sănătății nr. 368/2017 pentru aprobarea Normelor privind modul de calcul și procedura de aprobare a prețurilor maximale ale medicamentelor de uz uman, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Anexa nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.165/2020 pentru aprobarea prețurilor maximale ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de

referință inovative, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 552 și 552 bis din 26 iunie 2020, cu modificările și completările ulterioare, se completează potrivit anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prin derogare de la prevederile art. 21 alin. (2) din Normele privind modul de calcul și procedura de aprobare a prețurilor maximale ale medicamentelor de uz uman, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 368/2017, cu modificările și completările ulterioare, prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul sănătății,
Romică-Andrei Baci,
secretar de stat

COMPLETĂRI

ale anexei nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.165/2020 pentru aprobarea prețurilor maximale ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative

— După numărul curent 6588 se introduc patru noi numere curente, numerele curente 6589—6592, cu următorul cuprins:

Nr. crt.	cod_cim	obs	Denumire produs	forma	concentrație	Firma/ Țara	DCI	Amblaj	gr_atc	stat_firm	stat_arm	Preț producător (lei)	Preț ridicata maximal fără TVA (lei)	Preț amănuntul maximal cu TVA (lei)	Stare	Observații	Valabilitate preț
6589	W59712001		COSMEGEN LYOVAC 500 micrograme	PULB. PT. SOL. INJ.	500 micrograme	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	DACTINOMICINUM	Cutie cu 1 flac. cu pulb. pt. sol. inj. (36 de luni)	L01DA01	MI		350	380	452,35	N	Cant. 2.000 de cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 22.09.2021.
6590	W61063002		CUPRIPEN 250 mg	CAPS.	250 mg	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	PENICILLAMINUM	Cutie x 3 blist. x 10 caps.	M01CC01	MI		62,11	69,57	87,96	N	Cant. 54.543 de cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 23.09.2021.
6591	W67020001		FAVIPIRAVIR TABLETS 200 mg — FLUGUARD	COMPR. FILM.	200 mg	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	FAVIPIRAVIRUM	Cutie cu 5 blist. x 10 compr. film.	J05AX27	MI		150	165	201,43	N	Cant. 15.400 de cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 30.09.2021.
6592	W67035001		GLUCOZĂ 50% (GLUCOSIO BAXTER S.P.A. 50%)	SOL. PERF.	50%	FARMACEUTICA REMEDIA DISTRIBUTION & LOGISTICS — S.R.L.	GLUCOSUM	Flac. a 500 ml sol. perf. (36 de luni)	B05BA03			171,46	188,61	230,25	N	Cant. 50.000 de flacoane	Prețurile sunt valabile până la data de 2.10.2021.*

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 55

din 21 septembrie 2020

Dosar nr. 1.215/1/2020

Marian Budă — președintele Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Ianina Blandiana Grădinaru — judecător la Secția a II-a civilă
 Eugenia Voicheci — judecător la Secția a II-a civilă
 Elisabeta Roșu — judecător la Secția a II-a civilă
 Valentina Vrabie — judecător la Secția a II-a civilă
 Veronica Magdalena Dănăilă — judecător la Secția a II-a civilă
 Minodora Condoiu — judecător la Secția a II-a civilă
 Virginia Florentina Duminecă — judecător la Secția a II-a civilă
 Roxana Popa — judecător la Secția a II-a civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 1.215/1/2020 este legal constituit, conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 36 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Ședința este prezidată de domnul judecător Marian Budă, președintele Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Dacă, în interpretarea prevederilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, termenul de 10 zile începe să curgă de la data expedierii/depunerii la oficiul poștal a convocării prin scrisoare recomandată sau de la data recepționării efective a acesteia de către asociați.”

După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, domnul judecător Marian Budă, președintele completului de judecată, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a dispus, prin Încheierea din

20 mai 2020, pronunțată în Dosarul nr. 3.666/111/C/2017**, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

II. Normele de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

2. Art. 195 alin. (3) din Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare *Legea nr. 31/1990*), prevede următoarele:

„[...] Convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziții speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea acesteia, arătându-se ordinea de zi.”

III. Expunerea succintă a procesului

3. Prin acțiunea în anulare înregistrată pe rolul Tribunalului Bihor la 11 decembrie 2018, reclamantul A a solicitat în contradictoriu cu pârâta B anularea Hotărârii adunării generale a asociațiilor din 29 mai 2018, adoptată de asociații C și D, pentru încălcarea prevederilor Legii nr. 31/1990 și ale actului constitutiv al B.

4. În motivarea acțiunii s-a susținut că hotărârea adunării generale a asociațiilor este lovită de nulitate, printre altele, și pentru că nu a fost respectat termenul de 10 zile pentru convocarea adunării generale a asociațiilor prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, având în vedere că nu a recepționat efectiv în acest termen convocatorul ce i-a fost comunicat de intimați.

5. Tribunalul Bihor, prin Sentința nr. 257/LP/2019 din 25 septembrie 2019, a admis acțiunea formulată de reclamantul A și a dispus anularea Hotărârii adunării generale a asociațiilor din 29 mai 2018, reținând că lipsa convocării asociatului/neregularitatea convocării prin nerespectarea termenului de 10 zile la adunările generale, conform art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, este sancționată cu nulitatea absolută a hotărârilor adoptate, nulitate care decurge din încălcarea gravă și iremediabilă a drepturilor asociatului la informare și de a lua parte la deciziile privind activitatea societară, situație în care este incident art. 132 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, care stabilește termenul imprescriptibil de a formula o acțiune pentru motive de nulitate absolută.

6. Totodată, s-a arătat că hotărârea adunării generale a asociațiilor luată cu nelegala convocare este nulă absolut pentru lipsa de consimțământ a asociatului reclamant al cărui drept a fost încălcat prin lipsa de informare, iar nu lovită de nulitate relativă, cum susține pârâta, nefiind respectate prevederile art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990.

7. Concluzionând, față de textele legale menționate, tribunalul a constatat că nu a fost îndeplinită procedura privind legalitatea convocării adunării generale a asociațiilor B, adoptată la 21 mai 2018, fiind încălcate dispozițiile legale cu caracter imperativ prevăzute de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, în lipsa unor clauze derogatorii în actul constitutiv.

8. Împotriva acestei hotărâri a declarat apel pârâta B, solicitând admiterea căii de atac și schimbarea în tot a sentinței atacate în sensul respingerii acțiunii formulate de reclamantul A, arătând că prima instanță a interpretat și a aplicat greșit

dispozițiile art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, nu s-a făcut dovada încălcării efective a dreptului la informare și, în mod greșit, s-a reținut că, în speță, ar fi incident un caz de nulitate absolută a hotărârii.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării, care susțin admisibilitatea procedurii

9. Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, în conformitate cu prevederile art. 519 alin. (1) din Codul de procedură civilă, motivat de faptul că:

a) sesizarea în condițiile art. 519 din Codul de procedură civilă are loc în cadrul unui litigiu aflat pe rolul Curții de Apel Oradea, instanță competentă să soluționeze cauza în apel;

b) instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție judecă prezenta cauză în ultimă instanță, dat fiind că, potrivit prevederilor art. 132 alin. (9) teza a II-a din Legea nr. 31/1990, hotărârea judecătorească pronunțată asupra unei acțiuni în anularea hotărârii adunării generale a asociațiilor este supusă numai apelului;

c) de asemenea, de modul de interpretare a prevederilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 depinde soluționarea pe fond a cauzei în legătură cu care s-a formulat sesizarea. Obiectul cererii de chemare în judecată îl constituie anularea unei hotărâri a adunării generale a asociațiilor, iar prin apelul declarat se reiterează critica privind pretinsa interpretare greșită a dispozițiilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, în ceea ce privește momentul de la care curge termenul de 10 zile prevăzut de norma legală indicată, mai exact de la depunerea la poșta a convocatorului, și nu de la data recepționării acestuia de către destinatar;

d) în ceea ce privește noutatea chestiunii de drept, în opinia instanței de apel, și aceasta este îndeplinită, întrucât, chiar dacă chestiunea de drept își are izvorul într-un act normativ mai vechi, aceasta nu a mai fost analizată și nu a mai fost dedusă judecătii anterior. Noutatea rezidă în aceea că, drept urmare a cercetărilor efectuate, nu a fost identificată decât practică judiciară izolată în materie, astfel că nu se poate impune concluzia că această chestiune a fost rezolvată jurisprudential.

Prin urmare, există interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în scopul prevenirii apariției unei practici neunitare;

e) problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor instanței supreme, și asupra acestei chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a mai pronunțat printr-o altă hotărâre prealabilă.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

10. Potrivit normei de drept care se impune a fi dezlegată, anume art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, „Convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziții speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea acesteia, arătându-se ordinea de zi”.

11. În opinia completului de judecată, termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 curge de la recepționarea efectivă a convocatorului de către asociați.

12. Astfel, s-a apreciat că la stabilirea acestui termen intenția legiuitorului a fost aceea de a permite asociațiilor să fie informați/să se informeze în mod corespunzător despre problemele înscrise pe ordinea de zi și de a putea vota în deplină cunoștință de cauză în adunarea generală pentru care au fost convocați, în caz contrar fiind afectată însăși voința socială, ceea ce atrage nulitatea absolută a hotărârii astfel adoptate.

13. Într-o interpretare contrară, scopul reglementării ar putea fi golit de conținut, de exemplu, în situația în care unul din asociații convocați ar domiciliu în altă țară, fiind evident că

scrisoarea recomandată conținând convocatorul nu are cum să și ajungă efectiv la destinatar în termenul de 10 zile.

14. Într-adevăr, potrivit art. 291 din Legea nr. 31/1990, „Prevederile din prezenta lege se completează cu dispozițiile Codului civil și ale Codului de procedură civilă”, iar conform art. 183 alin. (1) din același act normativ, „actul de procedură depus înlăuntru termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau depus la serviciul de curierat ori la un serviciu specializat de comunicare ori trimis prin fax sau e-mail este socotit a fi făcut în termen”.

15. Cu toate acestea, s-a considerat că dispozițiile înscrise în art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 nu edictează vreun termen procedural în sensul Codului de procedură civilă, ci termenul de convocare a asociațiilor pentru adunările generale este un termen stabilit în favoarea asociațiilor pentru ca aceștia să poată fi informați în mod real și efectiv despre problemele înscrise pe ordinea de zi.

16. La nivelul Curții de Apel Oradea nu s-a identificat practică judiciară cu privire la aplicabilitatea prevederilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, fiind identificate două decizii de speță ale Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la această problemă de drept, anume Decizia nr. 2.956 din 5 octombrie 2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și Decizia nr. 3.807 din 10 noiembrie 2010 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția comercială, la care face trimitere și apelantul în cererea de apel.

17. Raportat la aceste argumente, s-a apreciat că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 curge de la recepționarea efectivă a convocatorului de către asociați, și nu de la data expedierii/depunerii la oficiul poștal a convocatorului prin scrisoare recomandată.

VI. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

18. Apelanta a considerat că este necesară demararea procedurii reglementate de art. 519 din Codul de procedură civilă, opinia cu privire la dezlegarea chestiunii de drept fiind aceea că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 curge de la data expedierii convocării, și nu de la data primirii acesteia.

19. Intimatul-reclamant, prin înscrisul depus la dosar la 18 mai 2020, a arătat că este necesară recurgerea la mecanismul reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă, menționând că scrisoarea recomandată expediată trebuie să fie comunicată destinatarului asociat cu cel puțin 10 zile înainte de data adunării generale a asociațiilor.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

20. La nivelul Curții de Apel Bacău, Pitești și Ploiești nu s-a identificat practică judiciară în materia de drept expusă.

21. În urma consultării colectivului Secției civile a Curții de Apel Brașov a fost adoptată, în unanimitate, opinia potrivit căreia termenul de 10 zile începe să curgă de la data expedierii la oficiul poștal a convocării prin scrisoare recomandată, cu următoarele argumente:

Termenul de 10 zile este unul minim impus de lege și trebuie asigurat între data expedierii convocării și data adunării generale, scopul său fiind acela de a permite informarea asociațiilor în vederea exercitării votului în deplină cunoștință de cauză.

Chiar dacă este un termen stabilit în favoarea asociațiilor, instituirea lui nu echivalează cu acordarea unui răgaz obligatoriu de 10 zile asociatului de la data recepției convocării pentru a se informa cu privire la ordinea de zi a adunării, scopul dispoziției fiind atins prin informarea cu privire la data adunării.

Art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 nu face vreo referire la recepția convocatorului, această opțiune a legiuitorului fiind determinată de imperativul asigurării unui moment cert în raport cu care să poată fi fixată data desfășurării adunării generale, ținând seama și de celeritatea pe care o reclamă desfășurarea raporturilor între profesioniști.

În măsura în care adresa la care a fost comunicată convocarea nu este corectă, neregularitatea poate fi invocată pe calea cererii în anularea hotărârii adunării generale de către asociatul al cărui drept la informare a fost vătămat.

La nivelul Tribunalului Braşov, cu majoritate, judecătorii Secţiei a II-a civile, de contencios administrativ şi fiscal au achiesat la cea de-a doua opinie, anume de la data recepţionării efective a convocării prin scrisoare recomandată de către asociaţi.

22. Punctul de vedere exprimat de către judecătorii Secţiei a VI-a civile a Curţii de Apel Bucureşti este în sensul că termenul curge de la data recepţionării efective, iar în susţinerea acestui punct de vedere s-a argumentat că asociaţii trebuie să aibă un timp rezonabil pentru a se documenta în legătură cu punctele înscrise pe ordinea de zi a adunării generale.

Opinia Tribunalului Bucureşti este în sensul că legiuitorul a urmărit să creeze condiţiile informării asociatului înainte de şedinţa adunării generale, pentru că numai un asociat informat poate vota în cunoştinţă de cauză.

Art. 117 alin. (4) din Legea nr. 31/1990 prevede că adunarea generală a societăţii pe acţiuni poate fi convocată şi numai prin scrisoare recomandată sau, dacă actul constitutiv permite, prin scrisoare transmisă pe cale electronică, având încorporată, ataşată sau logic asociată semnătura electronică extinsă, expediată cu cel puţin 30 de zile înainte de data ţinerii adunării la adresa acţionarului, înscrisă în registrul acţionarilor.

Art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 prevede că adunarea generală a societăţii cu răspundere limitată se va convoca în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziţii speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puţin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea acesteia, arătându-se ordinea de zi.

Exprimarea este mai puţin precisă în acest din urmă caz; obiectivul este însă acelaşi, anume de a crea condiţiile unei prealabile şi eficiente informări a asociaţilor.

Legea pare a prezuma că această modalitate de comunicare, prin scrisoare recomandată, este de natură a asigura transmiterea promptă şi sigură a convocatorului către asociat pentru a se atinge imperativul informării acestuia, ceea ce ar indica preferinţa spre momentul expedierii ca moment de început al curgerii termenului de 10 zile.

Acesta este un moment obiectiv care prezintă avantajul de a elimina arbitrarul, pentru că nu se poate accepta ca valabilitatea procedurii de convocare să depindă de recepţionarea efectivă a convocatorului de către asociatul destinatar, care ar putea alege să îşi exercite drepturile în mod abuziv.

Dat fiind că, de regulă, convocarea este o atribuţie a administraţiei societăţii, momentul de început al termenului pare a fi cel la care aceasta transmite convocarea către asociat — convocarea se va face cu cel puţin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea şedinţei adunării — pentru că este un moment pe care administraţia îl poate controla, spre deosebire de cel al ajungerii corespondenţei la destinatar. În plus, în cuprinsul convocatorului este indicată, tot de cel care are iniţiativa convocării (de regulă, administratorul), ziua fixată pentru ţinerea şedinţei adunării, astfel că emitentul este ţinut să se asigure că respectă cerinţa legală, ceea ce impune o abordare coordonată a ambelor aspecte: iniţiatorul convocării se va îngriji ca data la care se va ţine şedinţa adunării să fie stabilită în aşa fel încât să fie posibilă expedierea convocării cu respectarea termenului prevăzut de lege.

Referitor la problema de drept în discuţie, la nivelul Tribunalului Ilfov s-a conturat opinia că termenul de 10 zile pentru convocarea adunării asociaţilor este un termen legal, întrucât este stabilit în mod expres de lege şi prohibitiv, adunarea asociaţilor neputând avea loc într-un termen mai scurt de 10 zile. Termenul de 10 zile se calculează de la momentul primirii convocării, deoarece nu este un termen procedural, fiind instituit în favoarea asociaţilor pentru a lua efectiv cunoştinţă de convocarea adunării asociaţilor.

La nivelul Secţiei conflicte de muncă, asigurări sociale şi de contencios administrativ şi fiscal din cadrul Tribunalului Teleorman, concluzia este în sensul că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 începe să curgă de la data expedierii/depunerii la oficiul poştal a convocării prin scrisoare recomandată.

În opinia judecătorilor Tribunalului Ialomiţa, termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 curge de la recepţionarea efectivă a convocatorului de către asociaţi.

Astfel, instanţa apreciază că la stabilirea acestui termen intenţia legiuitorului a fost aceea de a permite asociaţilor să fie informaţi/să se informeze în mod corespunzător despre problemele înscrise pe ordinea de zi şi de a putea vota în deplină cunoştinţă de cauză în adunarea generală pentru care au fost convocaţi, în caz contrar fiind afectată însăşi voinţa socială, ceea ce atrage nulitatea absolută a hotărârii astfel adoptate.

Într-o interpretare contrară, scopul reglementării ar putea fi golit de conţinut, de exemplu în situaţia în care unul din asociaţii convocaţi ar domicilia în altă ţară, fiind evident că scrisoarea recomandată conţinând convocatorul nu are cum să şi ajungă efectiv la destinatar în termenul de 10 zile.

Într-adevăr, potrivit art. 291 din Legea nr. 31/1990, „Prevederile din prezenta lege se completează cu dispoziţiile Codului civil şi ale Codului de procedură civilă”, iar conform art. 183 alin. (1) din Codul de procedură civilă „actul de procedură depus înlăuntrul termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poştal sau depus la serviciul de curierat ori la un serviciu specializat de comunicare, ori trimis prin fax sau e-mail, este socotit a fi făcut în termen”.

Cu toate acestea, dispoziţiile înscrise în art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 nu edictează vreun termen procedural în sensul Codului de procedură civilă, ci termenul de convocare a asociaţilor pentru adunările generale este un termen stabilit în favoarea asociaţilor pentru ca aceştia să poată fi informaţi în mod real şi efectiv despre problemele înscrise pe ordinea de zi.

La nivelul Secţiei civile din cadrul Tribunalului Giurgiu, punctul de vedere al judecătorilor este în sensul că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 curge de la recepţionarea efectivă a convocatorului de către asociaţi. Intenţia legiuitorului a fost aceea de a permite asociaţilor să fie informaţi/să se informeze în mod corespunzător despre problemele înscrise pe ordinea de zi şi de a vota în deplină cunoştinţă de cauză în adunarea generală pentru care au fost convocaţi, în caz contrar fiind afectată însăşi voinţa socială, ceea ce atrage nulitatea absolută a hotărârii astfel adoptate.

Într-o interpretare contrară, scopul reglementării ar putea fi golit de conţinut, de exemplu în situaţia în care unul din asociaţii convocaţi ar domicilia în altă ţară, fiind evident că scrisoarea recomandată conţinând convocatorul nu are cum să şi ajungă efectiv la destinatar în termenul de 10 zile.

23. În ceea ce priveşte chestiunea de drept analizată, Curtea de Apel Cluj a considerat că exprimarea unui punct de vedere trebuie să pornească de la enunţarea textului legal: „Convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziţii speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puţin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea acesteia, arătându-se ordinea de zi”.

Raţiunea textului are în vedere asigurarea unui interval de timp suficient asociaţilor, aşa încât să îşi poată asigura prezenţa şi să pregătească un punct de vedere argumentat faţă de chestiunile cuprinse în ordinea de zi. Or, plecând de la acest raţionament, scopul legii este respectat doar dacă convocarea este recepţionată efectiv cu 10 zile înaintea termenului fixat pentru adunarea generală a asociaţilor.

Este adevărat şi faptul că această interpretare ridică dificultăţi practice, deoarece unii asociaţi ar putea refuza sau tergiversa ridicarea corespondenţei, iar respectarea termenului de minimum 10 zile pentru fiecare asociat impune expedierea

notificării cu un interval de timp suficient înainte de această limită temporală.

Pe de altă parte, interpretarea potrivit căreia termenul de 10 zile se referă la expedierea notificării nu poate fi acceptată, deoarece nu garantează faptul că toți asociații ar primi comunicarea înainte de data stabilită pentru adunarea generală, în condițiile în care anumite circumstanțe impun un termen mai lung pentru această expediere, mai ales în cazul asociațiilor care domiciliază în zone rurale izolate sau în străinătate. Pe de altă parte, s-ar naște discrepanțe și tratamente diferite între asociații, care ar primi notificarea la date diferite, în funcție de distanță și alte circumstanțe concrete. În consecință, ar avea la dispoziție intervale de timp diferite pentru a-și asigura participarea și pentru a pregăti un punct de vedere documentat cu privire la punctele de pe ordinea de zi.

Pentru toate aceste argumente s-a arătat că doar prima interpretare poate asigura o poziție juridică echitabilă între asociații și realizarea scopului textului.

24. Opinia judecătorilor Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel Constanța și Tribunalului Constanța este în sensul că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 începe să curgă de la data expedierii convocării prin scrisoare recomandată, respectiv a depunerii la oficiul poștal a acesteia.

De altfel, și în cazul societăților pe acțiuni, termenul de convocare a adunărilor generale se calculează în raport cu data expedierii scrisorii recomandate, astfel cum prevede art. 117 alin. (4) din Legea nr. 31/1990.

25. Judecătorii Secției a II-a civile din cadrul Curții de Apel Galați au opinat în sensul că termenul de 10 zile începe să curgă de la data recepționării efective a acesteia de către asociații.

Magistrații din cadrul Secției a II-a civile a Tribunalului Galați, în unanimitate, au apreciat că termenul de 10 zile începe să curgă de la data expedierii/depunerii la oficiul poștal a convocării prin scrisoare recomandată, întrucât textul de lege, anume art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, se raportează la persoana care face convocarea, și nu la cea care primește înscrisul. Astfel, înscrisul privind convocarea trebuie să fie expediat cu cel puțin 10 zile înainte de zilele fixate pentru adunare. În interpretare contrară, textul de lege ar fi avut o altă exprimare, în sensul că trebuia primită cu 10 zile înainte de zilele fixate pentru adunare.

Judecătorii din cadrul Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal din cadrul Tribunalului Vrancea au arătat că dispozițiile înscrise în art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 reprezintă termenul de convocare a asociațiilor pentru adunările generale, fiind un termen stabilit în favoarea asociațiilor pentru ca aceștia să poată fi informați în mod real și efectiv despre problemele înscrise pe ordinea de zi și să poată vota în deplină cunoștință de cauză în adunarea generală pentru care au fost convocați; prin urmare, acest termen de 10 zile începe să curgă de la data recepționării efective a convocării de către asociații.

26. În opinie majoritară, judecătorii Secției civile din cadrul Curții de Apel Iași susțin că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 începe să curgă de la data recepționării efective a convocării de către asociații, intenția legiuitorului fiind aceea de a informa real și efectiv asociații cu privire la problemele înscrise pe ordinea de zi.

27. Opinia unanimă, de principiu, a judecătorilor Secției a II-a civile a Curții de Apel Suceava cu privire la problema de drept expusă este în sensul că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 începe să curgă de la data recepționării efective a convocării de către asociații, și nu de la data depunerii convocării la oficiul poștal, prin scrisoare recomandată.

28. Punctul de vedere al judecătorilor de la nivelul Curții de Apel Târgu Mureș și al instanțelor din raza sa de competență teritorială este în sensul că termenul de 10 zile prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 începe să curgă de la

data recepționării efective de către asociații a convocării, prin scrisoare recomandată, având în vedere că în lege nu este prevăzută o dispoziție derogatorie de la prevederile Codului de procedură civilă, pentru următoarele considerente:

— asigurarea dreptului la informare al asociațiilor, cum este cel prevăzut de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990;

— asigurarea unor condiții echitabile pentru exercitarea dreptului de vot de către toți asociații, întrucât în situația transmiterii convocatorului prin poștă la aceeași dată este posibil ca unii dintre asociații să îl primească cu cel puțin 10 zile înainte de adunare și alții cu doar 3 sau 4 zile înainte de adunare.

29. La nivelul Secției a II-a civile a Curții de Apel Timișoara, în unanimitate, s-a opinat în sensul că termenul de 10 zile ar trebui să curgă de la data recepționării efective a convocatorului de către asociații.

30. Ministerul Public, prin Adresa nr. 1.028/C/1.621/III-5/2020 din 18 iunie 2020, a arătat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la problema de drept care formează obiectul sesizării formulate de Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție

31. La nivelul Curții Constituționale și al Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a fost identificată jurisprudență cu privire la problema de drept ce face obiectul prezentei sesizări.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

32. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, republicată, termenul de 10 zile începe să curgă de la data la care convocarea adunării generale prin scrisoare recomandată a ajuns la destinatari, dacă în actul constitutiv sau în baza unei dispoziții speciale a legii nu se prevede altfel.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

X.1. Admisibilitatea sesizării formulate de Curtea de Apel Oradea, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal

33. Analiza circumstanțelor sesizării relevă împrejurarea că, în litigiul aflat pe rolul Curții de Apel Oradea, instanța este competentă să soluționeze cauza în apel, iar potrivit prevederilor art. 132 alin. (9) teza a II-a din Legea nr. 31/1990, hotărârea judecătorească pronunțată asupra unei acțiuni în anularea hotărârii adunării generale a asociațiilor este supusă numai apelului.

34. De asemenea, de modul de interpretare a prevederilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 depinde soluționarea pe fond a cauzei în legătură cu care s-a formulat sesizarea. Obiectul cererii de chemare în judecată îl constituie anularea unei hotărâri a adunării generale a asociațiilor, iar prin apelul declarat se reiterează critica privind pretinsa interpretare greșită a dispozițiilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, în ceea ce privește momentul de la care curge termenul de 10 zile prevăzut de norma legală indicată, mai exact de la depunerea la poștă a convocatorului, și nu de la data recepționării acestuia de către destinatar.

35. În ceea ce privește noutatea chestiunii de drept, și această condiție este îndeplinită, întrucât, chiar dacă chestiunea de drept își are izvorul într-un act normativ având o vechime considerabilă, aceasta nu a făcut, până în prezent, obiect al cercetării în procedura prevăzută de lege privind asigurarea unei practici judiciare unitare, nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici nu s-a putut stabili existența unei practici judiciare consistente care să releve anumite orientări precise în legătură cu chestiunea în discuție, de natură să releve că aceasta a fost rezolvată jurisprudențial.

36. Nevoia de lămurire a chestiunii de drept cu care Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată se impune cu atât mai mult cu cât, deși nu s-a cristalizat o jurisprudență în aplicarea art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, instanțele

naționale care au răspuns consultării prealabile exprimă puncte de vedere divergente, creând premisele dezvoltării unei practici neunitare. De altfel, în studiile de doctrină consultate — Legea societăților comerciale, comentariu pe articole, ediția 3, editura C. H. Beck (St. D. Cărpenu, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea), Legea societăților comerciale nr. 31/1990, Analize și comentarii pe articole, ediția a II-a, editura Hamangiu (I. Schiau, T. Prescure) — autorii exprimă opinia că termenul de 10 zile este un termen minim, care curge de la data expedierii convocării, nu de la data primirii acesteia, creând un veritabil vector de opinie asupra modului de aplicare a legii în situația specifică.

37. Prin urmare, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, sunt întrunite condițiile pentru formularea unei sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei practici neunitare.

X.2. Asupra fondului sesizării

38. Se cuvine doar reaminti că societatea cu răspundere limitată este un subiect de drept constituit potrivit legii, în baza actelor constitutive, și că personalitatea sa juridică deplină se manifestă de la data înregistrării sale în registrul comerțului. Ca subiect de drept cu deplină capacitate civilă, atât normele dreptului general, art. 209 din Codul civil, cât și cele speciale, art. 55 din Legea societăților nr. 31/1990, republicată, statuează că societatea, indiferent de forma de organizare, își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare. Ca expresie a acestei capacități, societatea are dreptul și obligația de funcționare, manifestate prin organele sale de conducere, în caz contrar fiind supusă dizolvării. În scopul funcționării, societatea este obligată să organizeze și să țină adunarea generală, iar ducerea la îndeplinire a acestei obligații revine, de regulă, administratorului, acesta fiind și domeniul reglementării cuprinse în art. 195 din Legea nr. 31/1990.

39. Trecând din sfera generală în cea particulară, administratorul societății cu răspundere limitată — identificat ca organ al societății — are, pe lângă prerogativa reprezentării acesteia, conform art. 70 din Legea nr. 31/1990, republicată, împuternicirea stabilită de lege de a întreprinde toate operațiunile necesare funcționării societății și obligația de a lua parte la toate adunările acționarilor societății, iar, ca organ societar, convoacă adunarea generală a asociaților.

40. Executiv al societății în spațiul juridic în limita puterilor conferite acestuia de lege și de actele constitutive, administratorul este mandatarul societății cu răspundere limitată și, printr-o ficțiune juridică, societatea însăși. Altfel spus, ca regulă, actele administratorului societății comerciale sunt chiar actele societății înseși.

41. Pentru administratori, convocarea adunării generale a asociaților în societatea cu răspundere limitată reprezintă o obligație al cărei conținut este delimitat prin art. 195 alin. (1) și (3) din Legea nr. 31/1990, republicată.

42. Convocarea adunării generale este, așadar, expresia unei acțiuni sociale, ca primă manifestare de voință a subiectului de drept, exprimată în vederea organizării și desfășurării adunării generale a asociaților în societatea cu răspundere limitată. Aceasta este un prim resort al voinței societății de a întruni adunarea generală, depozitarea voinței subiectului de drept și are un efect bivalent, asigurând simultan premisa îndeplinirii obligației de funcționare și exercitării dreptului de autodeterminare. Convocarea adunării generale reprezintă expresia voinței societății care, acționând ca subiect de drept, generează consecințe în sarcina sa și a altora.

43. Revenind la dispozițiile Legii nr. 31/1990, prin art. 291 se instituie o trimitere cu caracter general la dispozițiile dreptului comun. De aceea, sub acest aspect, convocatorul, ca manifestare de voință, este un act juridic unilateral al societății, exhibit prin organul de administrare al acesteia, în măsura în care dispozițiile noului Cod civil, edictate prin art. 1.342, definind actul juridic unilateral, stabilesc că pentru această calificare este

esențială unicitatea voinței și aptitudinea sa de a genera efecte juridice, uneori chiar independent de manifestarea altor subiecte de drept.

44. Pentru societatea cu răspundere limitată, convocatorul, ca act juridic unilateral, produce efecte la data exhibării sale și dispersării în spațiul în care se adresează. Iar acest „spațiu”, în societățile cu răspundere limitată, se circumstanțiază la persoana tuturor asociaților.

45. Deși, la nivel aparent, prin convocarea adunării generale nu se constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului, deoarece drepturile asociaților își au izvorul în actele constitutive ale societății, și din acest motiv este indiferentă comunicarea convocatorului, totuși convocatorul se adresează asociaților care ar trebui să cunoască data adunării generale, deoarece ei sunt aceia care trebuie să fie informați cu privire la adunarea generală și care trebuie să participe la aceasta în vederea exprimării votului.

46. Convocarea se adresează, așadar, unor subiecte determinate în persoana asociaților societății cu răspundere limitată ca o condiție naturală necesară participării acestora la adunarea generală și pentru deliberare. Este rezultatul firesc al convocării și expresia logică a art. 191—193 din Legea nr. 31/1990, republicată, în care se arată că hotărârile asociaților se iau în adunarea generală, că hotărârea adunării generale se ia cu votul unei anumite majorități circumstanțiate de lege a asociaților, în condițiile în care fiecare parte socială dă dreptul la un vot.

47. Este, așadar, necesar ca asociații, oricât de dispersați sunt în raport cu locul unde adunarea generală este desfășurată, să cunoască și, într-un mod concret și util, să poată participa la această adunare pentru exprimarea votului. Comunicarea convocatorului este deci o condiție naturală a exercitării dreptului de vot al fiecăruia dintre asociați, cu toate prerogativele pe care acest drept le conține (dreptul de informare asupra ordinii de zi și cu privire la date și documente, dreptul de participare etc.).

48. Aceasta este rațiunea imprimată de art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, republicată, supus interpretării, în care se arată: „Convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziții speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea acesteia, arătându-se ordinea de zi”.

49. Dincolo, totuși, de împrejurarea că este firesc ca actul convocării să ajungă la cunoștința destinatarilor săi, pentru modalitatea de calcul al termenului regresiv de „cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea acesteia”, trebuie determinat dacă societatea are obligația comunicării convocatorului destinatarilor săi, astfel încât termenul de 10 zile se calculează de la data acestei comunicări, pentru ca aceasta să fie considerată realizată în acord cu legea sau dacă termenul se calculează de la expediere.

50. Spre acest demers se impune a se reaminti că actul juridic unilateral, calificare atribuită convocării potrivit art. 1.324 din Codul civil, este supus comunicării destinatarilor săi, iar comunicarea este obligatorie pentru emitent, în conformitate cu art. 1.326 alin. (1) din Codul civil, „atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori *informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului*”.

51. Dacă s-a justificat că este natural ca asociații, ca exponenți individuali ai unei voințe unice, să cunoască actul convocării, trebuie subliniat în continuare că, în raport cu delimitarea realizată prin art. 1.326 alin. (1) din Codul civil, după natura actului și efectul pe care îl produce, comunicarea convocatorului adunării generale către destinatari este și necesară.

52. Astfel, între drepturile determinate prin actele constitutive se regăsește dreptul la vot al asociatului, alături de alte drepturi principale. Dreptul la vot preexistă adunării generale, întrucât se naște de la data constituirii societății, iar nu pe parcursul funcționării sale. Dreptul la vot asociat calității de asociat împreună cu prerogativele sale conferă titularului său o vocație generală și, ca orice alt drept subiectiv, exercițiul său este

potestativ. Exerțat în limitele sale obiective și subiective, dreptul la vot și prerogativele sale (dreptul de a fi înștiințat, informat, de participare etc.) reprezintă pentru titular o putere discreționară, dar nu abuzivă, de a influența în mod unilateral o situație juridică preexistentă asupra unui alt subiect de drept, societatea.

53. Este însă ineficace teza abstractă potrivit căreia dreptul la vot preexistă atâta vreme cât exercițiul său nu este posibil decât într-un anumit context relevant. Concret, dreptul la vot al asociatului se manifestă numai în contextul organizării adunării generale specifice, iar până la acest moment el reprezintă, cum s-a spus, doar o vocație abstractă. Numai la data la care asociatul cunoaște data organizării adunării generale și datele sale concrete dreptul la vot va putea fi exercitat.

54. În acest sens, informarea destinatarului, ca titular al dreptului, este necesară, altfel dreptul subiectiv la vot nefiind altceva decât o vocație, al cărei exercițiu ar depinde în mod exclusiv și exhaustiv de voința unei alte persoane, ceea ce ar însemna o negare a dreptului, din cauza potestativității sale absolute, lăsate la îndemâna unui terț.

55. Nu poate fi acceptată ideea contrară, argumentată pe analogia interpretării, prin raportare la dispozițiile art. 117 alin. (4) din Legea nr. 31/1990 în care se arată că, în cazul societăților pe acțiuni, adunarea generală poate fi convocată și numai prin scrisoare recomandată sau, dacă actul constitutiv o permite, prin scrisoare transmisă pe cale electronică, având încorporată, atașată sau logic asociată semnătura electronică extinsă, expediată cu cel puțin 30 de zile înaintea ținerii adunării, la adresa acționarilor, înscrisă în registrul acționarilor.

56. În societățile pe acțiuni, dispersia acțiunilor este mult mai mare, acțiunile pot fi depersonalizate, iar termenul de 30 de zile prezumă o durată suficientă pentru recepția corespondenței de către acționari, dincolo de împrejurarea că această modalitate de convocare a adunării generale rămâne totuși subsecventă publicării convocatorului în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, și va fi apreciată cazual, în funcție de numărul de acționari și de acțiunile deținute de aceștia.

57. În măsura în care atât dispozițiile art. 195 alin. (3), cât și cele ale art. 117 alin. (4) din Legea nr. 31/1990 au caracter special, analogia nu se poate aplica dacă rațiunile avute în vedere la edictarea normelor corespunzătoare au fost diferite. De aceea, dispozițiile art. 195 alin. (3), care presupun convocarea acționarilor în societatea cu răspundere limitată, caracterizată ca având o importantă componentă personală, nu pot avea ca fundament aceleași principii cu cele care guvernează o societate de capitaluri în care componenta personală este estompată. Aplicarea regulii de interpretare *a fortiori* în acest caz,

prin referirea la art. 117 alin. (4) din lege, ar ajunge să reprezinte aplicarea acestei norme juridice la o situație nereglementată expres, ceea ce este, în realitate, nepermis prin chiar trimiterea pe care art. 291 din Legea nr. 31/1990 o impune, stabilind că „prevederile din prezenta lege se completează cu dispozițiile Codului civil și ale Codului de procedură civilă”.

58. În corolar, deși art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, republicată, nu distinge în ce constă obligația de a face convocarea adunării generale, actul juridic este supus comunicării sale către asociați, în mod necesar după natura actului și pentru a putea produce efectele juridice antrenate prin lege și prevederile actului constitutiv, după matricea art. 1.326 alin. (1) din Codul civil.

59. Așadar, în interpretarea art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, republicată, convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziții speciale, prin scrisoare recomandată, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea acesteia, arătându-se ordinea de zi, termen care se va calcula regresiv de la data comunicării sale asociaților, iar nu de la data expedierii.

60. Deși aparent s-ar putea considera că această interpretare nu lasă posibilitatea unei aprecieri obiective și instituie un arbitrar pentru destinatarul legii, în mod special pentru administrația societății care nu ar putea controla data ajungerii corespondenței la asociați ori data la care aceștia au luat cunoștință de conținutul său, acest argument este contrazis prin prescrierea, în lege, a unei reguli precise prin care data comunicării poate fi determinată dincolo de acest aleatoriu.

61. Astfel, actul juridic unilateral supus comunicării produce efecte, în conformitate cu art. 1.326 alin. (3) din Codul civil, „din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoștință de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile”, instituind un reper legal obiectiv, care reprezintă o adecvare în drept a teoriei recepției, pentru a elimina imprecizia determinată de atitudinea destinatarului/receptorului comunicării.

62. Legea instituie în condițiile legalei comunicări, de la data recepției, echivalentă ajungerii actului transmis la destinatar, o prezumție absolută de încunoaștințare a destinatarului asupra conținutului actului.

63. Așadar, convocatorul adunării generale a acționarilor societății cu răspundere limitată, potrivit analizei realizate, este un act juridic supus comunicării, ca o condiție de efectivitate a acesteia, și presupune aducerea sa la cunoștința destinatarilor, identificați în persoana asociaților. Forța sa juridică nu poate astfel fi opusă până la data comunicării, prezumată de lege ca realizată la data la care comunicarea ajunge la destinatari.

Pentru toate considerentele mai sus expuse, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea dispozițiilor art. 195 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, termenul de 10 zile începe să curgă de la data la care convocarea adunării generale prin scrisoare recomandată a ajuns la destinatari, dacă în actul constitutiv sau în baza unei dispoziții speciale a legii nu se prevede o altă modalitate de comunicare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică astăzi, 21 septembrie 2020.

PREȘEDINTELE SECȚIEI A II-A CIVILE
judecător **MARIAN BUDĂ**

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

